

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ІСАЄВИЧ С.І.

ПСИХОДІАГНОСТИКА

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

Ужгород - 2017

УДК 159.9.07 (075.8)
ББК ю9в648 я 73
І 85

Ісаєвич С.І. Психодіагностика. Навчально - методичний комплекс. – Ужгород, 2017. – 55 с.

Навчально - методичний комплекс містить пояснювальну записку, вимоги до знань, умінь та навичок, засвоєння яких забезпечує навчальна дисципліна «Психодіагностика», структуру програми та її зміст. Запропоновано методичні вказівки з організації індивідуальної та самостійної роботи з навчальної дисципліни, перелік питань до іспиту. Студенти мають можливість познайомитися з розподілом балів, які отримують за виконання завдань індивідуальної та самостійної роботи, підготовки до практичних занять у відповідності до кредитно-модульної організації навчального процесу.

Навчально- методичний комплекс розрахований для проведення занять зі студентами вищих навчальних закладів освіти.

Рецензенти:

Смук О.Т. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології ДВНЗ «УжНУ»

Схвалено на засіданні кафедри психології ФСН
та рекомендовано до друку навчально- методичною комісією факультету
суспільних наук Ужгородського національного університету
протокол № 4 від 22.12.2017

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ПО ТЕМАХ.....	5
ТЕМИ ТА ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	8
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З ОРГАНІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ « ПСИХОДІАГНОСТИКА»	21
ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ.....	21
ІНФОРМАЦІЙНО- ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ НА ДОПОМОГУ СТУДЕНТАМ	25
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ	49
РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ	51
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	53

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.

«Психодіагностика» є складовою частиною дисциплін загально-професійної та практичної підготовки.

Викладання навчальної дисципліни «Психодіагностики» має на меті висвітлення основних теоретичних положень психодіагностичної науки і практики, різних напрямків психодіагностики, ознайомлення з завданнями, роллю психолога під час роботи з клієнтом та основними методами психодіагностики.

Завдання дисципліни: вивчити основні принципи, цілі і завдання психодіагностичної роботи; розглянути особливості індивідуальної та групової форм психодіагностики; проаналізувати основні напрямки в цій роботі; сприяти розвитку навиків написання психологічного заключення.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- предмет психологічної діагностики;
- методологічні підходи до вивчення ;
- основні методи, що застосовуються у процесі психодіагностики;
- сфери застосування психодіагностичних методик;
- напрями та види, а також конкретні психодіагностичні техніки;
- модель написання психологічного заключення

уміти:

- самостійно працювати з науковою психологічною літературою;
- застосовувати базові психодіагностичні методики
- практично застосовувати різні методи і техніки психологічної діагностики та здійснювати їх з врахуванням психологічних особливостей різних клієнтів;
- знаходити різноманітні вирішення у відповідь на широкий спектр психологічних ситуацій і проблем:
- застосовувати методи психологічної діагностики у різних сферах людської життєдіяльності.

Обсяг навчальної дисципліни «Психодіагностика», відповідно до навчального плану, становить – 4 кредити ЄКТС.

Форма підсумкового контролю – іспит.

Шифр компетенції: КСО-1-11, КЗН-3, КІ-1, КІ-5, КЗП-1, КЗП-3, КЗП-4, КЗП-6-13, КСП-1-5, КСП-9, КСП-10, КСП-11.

Уміння: самостійно працювати з науковою психологічною літературою; застосовувати базові психодіагностичні методики практично застосовувати різні методи і техніки психологічної діагностики та здійснювати їх з врахуванням психологічних особливостей різних клієнтів; знаходити різноманітні вирішення у відповідь на широкий спектр психологічних ситуацій і проблем: застосовувати методи психологічної діагностики у різних сферах людської життєдіяльності.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ПО ТЕМАХ

Змістовий модуль № 1 ПСИХОДІАГНОСТИКА ЯК НАУКА І ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Тема 1. Психодіагностика: становлення, сучасний стан, перспективи розвитку.

Виникнення і етапи розвитку психодіагностики; школи, напрями у психодіагностиці. Розвиток вітчизняної психодіагностики. Структура, завдання та стан сучасної психодіагностики. Елементи поняття “психодіагностика”. Зв’язок психодіагностики з іншими науками. Психодіагностична література: наукові повідомлення, довідково-методичні видання, інструктивні матеріали, популярні видання. Закриті та відкриті методики. Професійні та популярні (аматорські) методики психодіагностики.

Нормативні положення до використання психодіагностичних методик.

Тема 2. Предмет і завдання психодіагностики

Предмет психодіагностики як науки.

Психодіагностичні задачі.

Ситуації психодіагностики: ситуація клієнта, ситуація експертизи; ситуації, обумовлені використанням психодіагностичних даних. Професійно-етичні принципи в психодіагностиці.

Тема 3. Психодіагностичні методи. Тест як основний психодіагностичний інструмент. Нетестові методи у психодіагностиці.

Класифікації психодіагностичних методик. Основи класифікації психодіагностичних процедур.

Вербальні та невербальні психодіагностичні методики; об’єктивні тести, стандартизовані самозвіти, проєктивні техніки, діагностичні психотехніки; стандартизовані та експертні методики.

Діагностичне обстеження. Основні складові діагностичного обстеження.

Види тестових завдань та способи реагування піддослідний. Основні типи даних в психодіагностиці: L-дані, Q-дані, T-дані.

Тема 4. Психодіагностичний процес: теорія і практика

Психодіагностичний процес: основні етапи.

Основні етапи психодіагностичного процесу: емпіричний, етап переробки і інтерпретації, етап прийняття рішення (постановка діагнозу).

Помилки психодіагноста на емпіричному етапі (помилка спостереження, реєстрації, інструментальні помилки). Способи переробки даних: клінічний, статистичний. Інтеграція отриманих даних: емпірична, теоретична. Помилки на етапі інтерпретації даних.

Тема 5. Сутність основних ознак і категорій психодіагностики.

Психологічний діагноз.

Сутність основних ознак і категорій психодіагностики.

Поняття психологічного діагнозу. Рівні та види психологічного діагнозу.

Симптоматичний діагноз. Етіологічний діагноз. Типологічний діагноз.

Структура психологічного заключення.

Психодіагностограма як важливий чинник, що забезпечує надійність і валідність психологічного діагнозу.

Специфіка постановки психологічного діагнозу в роботі психолога

(діагностико-профілактична, діагностико-просвітницька, діагностико-корекційна, діагностико-консультативна діяльність психолога).

Тема 6. Психометричні основи психодіагностики

Психодіагностичні і психометричні процедури.

Показники якості психологічного обстеження

Психометрика. Психометричні вимоги до методики: репрезентативність,

надійність, валірність, достовірність. Репрезентативність. Необхідність статистичного відношення репрезентативності в практичній психодіагностиці.

Репрезентативність тестових норм. Тематична репрезентативність.

Надійність. Фактори надійності. Методи оцінки надійності

Валідність. Типи валідності.

Достовірність. Прийоми забезпечення достовірності тесту.

Рівні і шкали вимірів.

Змістовий модуль 2.

ПСИХОДІАГНОСТИКА ОСОБИСТОСТІ

Тема 7. Загальні підходи до діагностування особистості.

Особистість як об'єкт психодіагностичного дослідження. Стратегії дослідження особистості.

Особистісні риси як психодіагностична категорія.

Методи вивчення особистості. Особистісні питальники.

Тема 8. Психодіагностика особистості у контексті теорій рис особистості.

Теорія рис особистості Р. Кеттела.

Внесок Г. Айзенка у розвиток психодіагностики особистості.

Тест ММРІ як діагностичний інструмент вивчення особистості.

Проективні методики діагностування особистості.

Тема 9. Психодіагностика мотиваційної сфери

Особливості діагностики мотиваційної сфери особистості.

Методи діагностики потреб та мотивів.

Тема 10. Психодіагностика самосвідомості

Самосвідомість як об'єкт психодіагностичного дослідження.

Методи діагностування самосвідомості.

Тема 11. Особливості психодіагностики емоційно - вольової сфери особистості

Емоційна індивідуальність особистості: динамічні особливості почуттів, емоційні риси характеру, загальна емоційна спрямованість особистості. Типи загальної емоційної спрямованості (альтруїстична, комунікативна, праксична, гностична, романтична, пугнічна, естетична, глорична, акизитивна, гедонічна).

Діагностика емоційних станів та властивостей особистості.

Діагностика особливостей розвитку волі особистості.

Тема 12. Психодіагностика когнітивної сфери особистості

Діагностика пізнавальної сфери

Особливості діагностики сприймання, пам'яті, уваги, уяви, мислення та мовлення. Психодіагностика: мнемічних, перцептивних, атенційних, імаженативних здібностей.

Тема 13 Діагностика інтелекту та розумового розвитку

Поняття інтелекту та його структури. Теорії інтелекту.

Інтелект, спадковість, соціальне середовище.

Психометричні методи виміру інтелекту, його діагностичне значення.

Тема 14.-15. Креативність та її діагностика Діагностика творчості особистості

Креативність та її діагностика. Психодіагностика загальних та спеціальних здібностей. Проективні методи діагностування особистості. Характеристики проективних методик. Види проективних методик. Діагностичне значення проективних методик.

ТЕМИ ТА ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Заняття № 1. Предмет і завдання психодіагностики.

1. Предмет і структура сучасної психодіагностики. Наукова психодіагностика і психодіагностична практика.
2. Психодіагностичні задачі.
3. Нормативні положення до розробки і використання психодіагностичних методик.
4. Професійно-етичні принципи в психодіагностиці.

Основні поняття: діагностика, психодіагностика, діагностичне обстеження, диференціально-діагностичне дослідження, ситуація клієнта, ситуація експертизи.

Практична частина заняття

Аналіз особливостей і специфіки використання професійних і популярних тестів:

- тести діагностики психічних станів і властивостей особистості:
 - 1) шкала самооцінки (Ч.Д. Спілбергера, Ю.Л. Ханіна),
 - 2) використання спрямованості особистості (орієнтаційна анкета);
- популярні тести:
 - 1) керувати чи підпорядковуватись?
 - 2) хто я? що я?
 - 3) ви вмієте бути щасливим?

Теми доповідей і рефератів

1. Психодіагностика для практики середньої школи.
2. Психодіагностичне обстеження в роботі психолога.
3. Проблеми використання психодіагностичної інформації.
4. Проблема об'єктивності в психодіагностиці.

Заняття № 2. Психодіагностичні методи

1. Класифікації психодіагностичних методик. Основи класифікації психодіагностичних процедур.
2. Вербальні та невербальні психодіагностичні методики; об'єктивні тести, стандартизовані самозвіти, проєктивні техніки, діагностичні психотехніки; стандартизовані та експертні методики.
3. Діагностичне обстеження. Основні складові діагностичного обстеження.
4. Види тестових завдань та способи реагування піддослідних.

Основні поняття: П-методики, О-методики, сертифіковані методики, аналітичне спостереження, апаратурні методики, банк завдань, включене спостереження, графічне шкалювання, ігрові тестові програми, клінічні методи, кодифікація ознак, комп'ютерні тести, контент-аналіз, протокол спостереження, стандартизовані та експертні методи, суб'єктивне шкалювання, хронометричні методики, рейтингові шкали, графічні методи.

План практичного заняття

Питання до заняття

1. Основи класифікації психодіагностичних процедур.
2. Категорії психодіагностичних методів.
3. Діагностичне обстеження, його характеристики.
4. Типи діагностичних методик в залежності від особливостей поєднання видів тестових завдань та способів реагування досліджуваних.

Практична частина заняття

1. Вивчення особистості біографічним методом.
2. Методики дослідження акцентуації рис характеру особистості.

Теми доповідей і рефератів

1. Активні методи в роботі психолога.
2. Комп'ютерна психодіагностика.
3. Об'єктивний підхід в психодіагностиці.
4. Суб'єктивний підхід в психодіагностиці.
5. Проективний підхід в психодіагностиці.
6. Графічні методи в психодіагностиці.
7. Діагностичне значення невербальних методик.
8. Контент-аналіз як психодіагностична процедура.

Література

1. Бурлачук Л.Ф. Психодіагностика личности / Л.Ф. Бурлачук. – К.: Здоровья, 1989. – С. 6–11.
2. Бурлачук Л.Ф. Психодіагностика (психодіагностический инструментарий и его применение в условиях социальных служб) /Л.Бурлачук, Е.Савченко. – К.:1985. – 100 с.
3. Бурлачук Л. Ф. Словарь-справочник по психологической диагностике / Л. Ф. Бурлачук, С. М. Морозов. — К. : Наукова думка., 1989. — 200 с.
4. Долинська Л. В., Основи психодіагностики / Л. В. Долинська, О. Б. Мельничук, С. І. Ісаєвич. — К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2002. — 56 с.
5. Волков И.П. Социометрические методы в социально-психологических исследованиях / И.П. Волков.– Л.: 1970. – 88 с.
6. Галян І.М. Психодіагностика: навч. Посіб. / І.М.Галян.,- К.: Академвидав, 2009.- 464 с.
7. Дюк В.А. Компьютерная психодіагностика /В.А Дюк. – СПб., 1994. – 364 с.

Заняття № 3. Тест як основний психодіагностичний інструмент.

Нетестові методи у психодіагностиці.

1. Теорія розвитку тестів. Допсихологічні тести, розробка психологічних тестів.
2. Тестологія і психодіагностична практика.
3. Характеристика теорії тестології.
4. Переваги та проблеми використання тестового методу в психодіагностиці.
5. Види тестів в психодіагностиці. Тести по спрямованості, тести по формі

процедури дослідження, тести по особливостях тестових задач, тести в залежності від часових обмежень, тести за осначеністю.

Основні поняття: психологічний тест, тестові показники, норма та відхилення в тесті, тести досягнень, тести інтелекту, тести креативності, тести критеріально-орієнтовані, тести особистості, тести спеціальних здібностей, тести групові та індивідуальні, тести вербальні, тести швидкості та результативні, тести апаратурні та бланкові, комп'ютерні тести, ключ до тесту, нормальний розподіл, тест-питальник, педагогічні тести, психодіагностичний профіль, пункти тесту, розподіл тестових балів, стандартизація тесту, вільна відповідь, стандартне відхилення, соціально-психологічний норматив, соціокультурний норматив, статистичні норми.

План практичного заняття

Питання до заняття

1. Поняття сучасного психологічного тесту. Поняття норми та відхилення в тесті.

2. Види тестів в психодіагностиці.

Практична частина заняття

1. Методика Р. Кеттела.

2. Дитячий варіант методики Р. Кеттела.

Теми доповідей та рефератів

1. Проблеми використання тестового методу.

2. Тести в шкільній психодіагностиці.

3. Західні тестологічні концепції.

4. Проблема використання тестів інтелекту в психодіагностиці.

5. Адаптація іноземних тестів.

6. Комп'ютерні тести в роботі шкільного психолога.

Література

1. Долинська Л. В., Основи психодіагностики / Л. В. Долинська, О. Б. Мельничук, С. І. Ісаєвич. — К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2002. — 56 с.
2. Психологическая диагностика: Учеб пособие/ К.М.Гуревич, М.К. Акимова и др.; Ред.-сост. Е.М. Борисова. – Витебск, 1993. – 324 с.
3. Психологическая диагностика: Ученик для вузов/ под ред. М.К. Акимовой, К.М.Гурвича.- СПб.: Питер, 2005.- 652с.
4. Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии / Е.В. Сидоренко – СПб.: ООО “Речь”, 2000. – 350 с.
5. Социально-психологические методы практической работы в коллективе: диагностика и воздействие/ Отв. ред. Я.Л. Журавлев, В.А. Хащенко. – М., 1990. – 205 с.
6. Суходольский Т.В. Основы математической статистики для психологов / Суходольский Т.В. – М., 1982. – 428 с.
7. Шевандрин Н.И. Применение методов психодиагностики в педагогической практике / Н.И. Шевандрин. – Ростов-на-Дону, 1985. – 420 с.

Основні поняття: адаптивне тестування, артефакт, діагностичне обстеження, інструментальна помилка, коливаційні перекручення, помилка

діагноста, пілотування труднощі завдань, пошукове спостереження, профконсультаційна діагностика, психологіка піддослідного, психологічна дистанція, психопрофілактика в психодіагностиці, типологічна селекція, екстраполяція закономірностей, психометричний парадокс.

План практичного заняття

Питання до заняття

1. Ситуативна змінна.
2. Змінна мети обстеження.
3. Змінна тестового завдання.
4. Змінна особистості піддослідного.
5. Змінна особистості психолога.

Практична частина заняття

Діагностика деяких професійно значимих якостей психолога.

1. Особистісна шкала прояву тривоги.
2. Питальник PEN (Г. і С. Айзенка).
3. Експериментально-психологічна методика вивчення фрустраційних реакцій (С. Розенцвейга).
4. Малюнковий тест “Ділові ситуації”.
5. Тест опису поведінки К. Томаса (стиль конфліктної поведінки).

Теми доповідей та рефератів

1. Вплив рівня мотивації індивіда на результати психодіагностичного обстеження.
2. Вектор позитивних оцінок і прогнозів в психодіагностиці.
3. Мотиваційні артефакти в психодіагностичних вимірах Q-даних.
4. Об’єктивність психодіагностичного обстеження.
5. Ефект упередженості експериментатора.

Заняття № 4. Психодіагностичний процес: теорія і практика

Психодіагностичний процес: основні етапи.

Психодіагностичний процес

1. Основні етапи психодіагностичного процесу: емпіричний, етап переробки і інтерпретації, етап прийняття рішення (постановка діагнозу).
2. Помилки психодіагноста на емпіричному етапі (помилка спостереження, реєстрації, інструментальні помилки). Способи переробки даних: клінічний, статистичний. Інтеграція отриманих даних: емпірична, теоретична. Помилки на етапі інтерпретації даних.

Заняття № 5. Організація і проведення психологічного обстеження. Фактори (змінні), що впливають на результати психодіагностичного обстеження

1. Ситуативна змінна психодіагностичного обстеження. Емоційні і поведінкові бар'єри в ситуації психодіагностичного обстеження. Умови попередження негативного впливу ситуативної змінної на результати психодіагностичного обстеження: комфортні фізичні і соціально-психологічні параметри обстеження. Конфіденційність обстеження.
2. Змінна мети обстеження: наукове дослідження, інформування, психологічна корекція і зміст інструкції.
3. Змінна тестового психодіагностичного завдання. Врахування вимірної системи даних (L-, Q-, T-дані).
4. Змінна особистості досліджуваного. Типи досліджуваних. Змінна особистості психолога в обстеженні. Особистісні і професійні якості психолога.

Основні поняття: Психологічний діагноз, діагностичні ознаки, діагностична категорія, діагностичні фактори, якісний аналіз, описово-симптоматична діагностика, оціночне порівняння, оціночне судження, принцип комплексної діагностики, причинна діагностика, порівняльне рішення, факторне навантаження, ширина поля прогнозу.

План практичного заняття

Питання до заняття

1. Поняття психологічного діагнозу і його характеристика.
2. Етапи постановки психологічного діагнозу.
3. Психологічний діагноз в роботі шкільного психолога.

Практична частина заняття

1. Методика експрес-діагностики характерологічних особливостей особистості.
2. Методика "Диференціально-діагностичний питальник".
3. Методика "Карта інтересів".

Теми доповідей та рефератів

1. Предмет психологічного діагнозу.
2. Практичний запит і постановка діагнозу.
3. Практичний запит та психологічна проблема.
4. Оперативна діагностика (експрес-діагностика) в роботі шкільного психолога.

Заняття №6. Психометричні основи психодіагностики.

Показники якості психологічного обстеження

1. Психометрика. Психометричні вимоги до методики: репрезентативність, надійність, валідність, достовірність.
2. Репрезентативність. Необхідність статистичного відношення

репрезентативності в практичній психодіагностиці. Репрезентативність тестових норм. Тематична репрезентативність.

3. Надійність. Фактори надійності. Методи оцінки надійності (ретестова надійність, еквівалентна надійність).
4. Валідність. Типи валідності.
5. Достовірність. Прийоми забезпечення достовірності тесту.
6. Основні типи даних в психодіагностиці (L-дані, Q-дані, T-дані).

Основні поняття: психометрика, репрезентативність, вибірка стандартизації, генеральна сукупність, репрезентативність тестових норм, тематична репрезентативність тесту, надійність, помилка виміру, стандартна помилка виміру, шкала достовірності, феномен соціальної бажаності.

План практичного заняття

Питання до заняття

I. Показники оцінки якості діагностичних процедур:

- 1) Репрезентативність.
- 2) Надійність.
- 3) Валідність.
- 4) Достовірність.

II. Показники якості психологічного обстеження.

1. Типи даних для оцінки діагностичного явища.
2. Рівні (шкали) та види вимірів.

Практична частина заняття

1. Перевід первинних даних в величини нормалізованих шкал.
2. Оцінка властивостей особистості.
3. Питальник Міні-мульти (скорочений варіант ММР I).

Література до практичної частини

Теми доповідей та рефератів

1. Вимоги до психодіагностичної підготовки психолога.
2. Комп'ютеризована психометрика.

Література

1. Долинська Л. В., Основи психодіагностики / Л. В. Долинська, О. Б. Мельничук, С. І. Ісаєвич. — К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2002. — 56 с.
2. Психологическая диагностика: Учеб пособие/ К.М.Гуревич, М.К. Акимова и др.; Ред.-сост. Е.М. Борисова. – Витебск, 1993. – 324 с.

Заняття № 7. Сутність основних ознак і категорій психодіагностики.

Психологічний діагноз.

1. Діагностичні ознаки. Діагностичні категорії.
2. Поняття психологічного діагнозу.
3. Рівні та види психологічного діагнозу. Симптоматичний діагноз. Етіологічний діагноз. Типологічний діагноз.
4. Специфіка постановки психологічного діагнозу в роботі шкільного психолога (діагностико-профілактична, діагностико-просвітницька, діагностико-корекційна, діагностико-консультативна діяльність

психолога).

Література

1. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика личности / Л.Ф. Бурлачук. – К.: Здоровья, 1989. – С. 6–11.
2. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика (психодиагностический инструментарий и его применение в условиях социальных служб) /Л.Бурлачук, Е.Савченко. – К.:1985. – 100 с.
3. Бурлачук Л. Ф. Словарь-справочник по психологической диагностике / Л. Ф. Бурлачук, С. М. Морозов. — К. : Наукова думка., 1989. — 200 с.
4. Волков И.П. Социометрические методы в социально-психологических исследованиях / И.П. Волков.– Л.: 1970. – 88 с.
5. Галян І.М. Психодіагностика: навч. Посіб. / І.М.Галян.,- К.: Академвидав, 2009.- 464 с.
6. Дюк В.А. Компьютерная психодиагностика /В.А Дюк. – СПб., 1994. – 364 с.
7. Ерофеев А.К. ЭВМ в психодиагностике в высшей школе./ А.К. Ерофеев– М., 1987. – 131 с.
8. Карпенко Н.В. Психодіагностика психічного розвитку в роботі педагога(вчителя, вихователя): Навч. Посіб. / Карпенко Н.В. - К.: Каравела, 2008.- 192с.
9. Общая психодиагностика/ Под ред. А.А. Бодалева и В.В. Столина. – М., 1988. – С. 8–10.
10. Психологическая диагностика: Учеб пособие/ К.М.Гуревич, М.К. Акимова и др.; Ред.-сост. Е.М. Борисова. – Витебск, 1993. – 324 с.
11. Психологическая диагностика: Ученик для вузов/ под ред. М.К. Акимовой, К.М.Гурвича.- СПб.: Питер, 2005.- 652с.
12. Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии / Е.В. Сидоренко – СПб.: ООО “Речь”, 2000. – 350 с.
13. Социально-психологические методы практической работы в коллективе: диагностика и воздействие/ Отв. ред. Я.Л. Журавлев, В.А. Хащенко. – М., 1990. – 205 с.
14. Суходольский Т.В. Основы математической статистики для психологов / Суходольский Т.В. – М., 1982. – 428 с.
15. Шевандрин Н.И. Применение методов психодиагностики в педагогической практике / Н.И. Шевандрин. – Ростов-на-Дону, 1985. – 420 с.

Змістовий модуль 2

ПСИХОДІАГНОСТИКА ОСОБИСТОСТІ

Заняття № 8. Психодіагностика особистості у контексті теорій рис особистості. Типологічна діагностика та діагностика рис особистості
Особистісті опитувальники.
Діагностика рис особистості.

Основні поняття: екстраверсія, інтроверсія, нейротизм; акцентуації характеру за Леонгардом, за Лічко; 16-факторний опитувальник Кеттела.

План практично заняття

План до семінарського заняття

1. Класифікація типів та природа особистості в психологічних теоріях.
2. Теорії особистості, їх типи.
3. Теорія особистісних рис.

Практична частина заняття: робота з методиками:

- а) Методика Г. Айзенка.
- б) Методика 16-факторний опитувальник Кеттела (комп'ютерний варіант діагностики)
- в) Методика Шмішека
- г) Патохарактерологічний діагностичний опитувальник (Личко)
- д) ММРІ (комп'ютерний варіант діагностики)

Теми доповідей і рефератів

1. Психологічна характеристика власної особистості.
2. Психологічна характеристика учня як особистості.

Література

1. Бурлачук Л.Ф. Психодіагностика личности / Л.Ф. Бурлачук. – К.: Здоровья, 1989. – С. 6–11.
2. Бурлачук Л.Ф. Психодіагностика (психодіагностический инструментарий и его применение в условиях социальных служб) /Л.Бурлачук, Е.Савченко. – К.:1985. – 100 с.
3. Бурлачук Л. Ф. Словарь-справочник по психологической диагностике / Л. Ф. Бурлачук, С. М. Морозов. — К. : Наукова думка., 1989. — 200 с.

Заняття № 9-11.

Діагностика пізнавальної сфери Діагностика інтелектуально-пізнавальної сфери особистості

1. Діагностика інтелекту.
2. Поняття інтелекту та його структури. Теорії інтелекту.
3. Інтелект, спадковість, соціальне середовище.
4. Психометричні методи виміру інтелекту, його діагностичне значення.
5. Діагностика пізнавальної сфери особистості

Основні поняття: інтелект, коефіцієнт інтелекту, теорії IQ, поняття по Дж. Гільфорду, інтелект людини за Р. Мейлі (логічно-формальний, наочно-конкретний, аналітично-рецептивний, комбінаторно-творчий, сприйнятливо-тонкий, загострено-спрямований), психометричні методи виміру інтелекту. Особливості пізнавальної сфери особистості: індивідуальні якості, перцептивні, мнемічні, іммаженативні і інші здібності.

План практичного заняття

Питання до заняття

1. Поняття інтелекта по Дж. Гільфорду, інтелект людини за Р. Мейлі. Структура інтелекту.
2. Поняття коефіцієнту інтелекту. Шкала Векслера.
3. Теорії інтелекту.
4. Психометричні методи виміру інтелекту, діагностичне значення.

Практична частина: робота з методиками:

1. ШТРР (можливий комп'ютерний варіант).
2. Методика Векслера.
3. Методика Айзенка (8 субтестів).
4. Прогресивні матриці Равена (з використанням комп'ютера.).

План практичного заняття

Питання до заняття

1. Діагностика пізнавальної сфери особистості.
2. Особливості діагностики:
 - перцептивних здібностей,
 - атенційних здібностей,
 - іммаженативних здібностей,
 - мнемічних,
 - особливостей мислячої діагностики.

Практична частина заняття: робота з методиками

Методика А.Р. Лурія.

Піктограма.

Прості аналогії. Складні аналогії.

Дослідження особливостей уяви.

Коректурні проби.

Теми доповідей і рефератів

1. Альтернативні підходи до розвитку, діагностики інтелектуально-пізнавальної сфери особистості.
2. Діагностика інтелектуально-пізнавальної сфери особистості і профорієнтація чи диференціальна психологія.

Література

1. Бурлачук Л.Ф. Психодіагностика личности / Л.Ф. Бурлачук. – К.: Здоров'я, 1989. – С. 6–11.
2. Бурлачук Л.Ф. Психодіагностика (психодіагностический инструментарий и его применение в условиях социальных служб) /Л.Бурлачук, Е.Савченко. – К.:1985. – 100 с.

3. Бурлачук Л. Ф. Словарь-справочник по психологической диагностике / Л. Ф. Бурлачук, С. М. Морозов. — К. : Наукова думка., 1989. — 200 с.
4. Волков И.П. Социометрические методы в социально-психологических исследованиях / И.П. Волков.— Л.: 1970. — 88 с.
5. Галян І.М. Психодіагностика: навч. Посіб. / І.М.Галян.,- К.: Академвидав, 2009.- 464 с.
6. Дюк В.А. Компьютерная психодиагностика /В.А Дюк. – СПб., 1994. – 364 с.
7. Ерофеев А.К. ЭВМ в психодиагностике в высшей школе./ А.К. Ерофеев– М., 1987. – 131 с.
8. Карпенко Н.В. Психодіагностика психічного розвитку в роботі педагога(вчителя, вихователя): Навч. Посіб. / Карпенко Н.В. - К.: Каравела, 2008.- 192с.
9. Общая психодиагностика/ Под ред. А.А. Бодалева и В.В. Столина. – М., 1988. – С. 8–10.
10. Психологическая диагностика: Учеб пособие/ К.М.Гуревич, М.К. Акимова и др.; Ред.-сост. Е.М. Борисова. – Витебск, 1993. – 324 с.
11. Психологическая диагностика: Ученик для вузов/ под ред. М.К. Акимовой, К.М.Гурвича.- СПб.: Питер, 2005.- 652с.
12. Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии / Е.В. Сидоренко – СПб.: ООО “Речь”, 2000. – 350 с.
13. Социально-психологические методы практической работы в коллективе: диагностика и воздействие/ Отв. ред. Я.Л. Журавлев, В.А. Хащенко. – М., 1990. – 205 с.
14. Суходольский Т.В. Основы математической статистики для психологов / Суходольский Т.В. – М., 1982. – 428 с.
15. Шевандрин Н.И. Применение методов психодиагностики в педагогической практике / Н.И. Шевандрин. – Ростов-на-Дону, 1985. – 420 с.

Заняття № 12. Діагностика мотиваційної сфери та саморегуляції

1. Основні підходи до класифікації мотивів діяльності.
2. Активність і саморегуляція як стрижневі характеристики діяльності поведінки особистості.

Основні поняття: мотив, мотивація (мотив прагнення до успіху і мотив уникнення невдачі) досягнення, мотивація (прагнення до прийняття, страх бути відкинутим) аффіліації.

План практичного заняття

Питання до семінарського заняття

1. Особливості діагностики мотиваційної сфери особистості.
2. Поняття мотивації досягнення, її діагностика.
3. Поняття мотивації аффіліації, її діагностика.

Практична частина: робота з методиками:

- а) Модифікація теста-питальника А. Мехрабіана для вимірювання мотивації досягнення: мотив прагнення до успіху і мотив уникнення невдачі
- в) Дослідження мотиваційної сфери за допомогою ТЮФ, запропоновані А.Г. Шмельовим.

Заняття № 13. Діагностика емоційно-вольової сфери особистості

- 1. Діагностика емоційних станів та властивостей особистості.
- 2. Діагностика особливостей розвитку волі особистості.

Основні поняття: емоції, почуття, емоційні стани, форми переживання почуттів та емоцій.

План практичного заняття

Питання заняття

- 1. Особливості психодіагностики емоційно-вольової сфери особистості.
- 2. Роль проєктивних методик в психодіагностиці емоційної сфери особистості.

Практична частина: робота з методиками

- а) Вивчення самопочуття, активності та настрою
- б) Методика Спілбергера, Ю.Л. Ханіна
- в) Методика Філліпса
- г) Методика шкала Дж. Тейлора
- д) Проєктивні методики:
 - “Будинок. Людина. Дерево”,
 - “Неіснуюча тварина”,
 - “ТАТ” і “САТ” та ін.
- ж) Методика “Басса-Даркі”.

Література

- 1. Бурлачук Л.Ф. Психодіагностика личности / Л.Ф. Бурлачук. – К.: Здоровья, 1989. – С. 6–11.
- 2. Бурлачук Л.Ф. Психодіагностика (психодіагностический инструментарий и его применение в условиях социальных служб) /Л.Бурлачук, Е.Савченко. – К.:1985. – 100 с.
- 3. Бурлачук Л. Ф. Словарь-справочник по психологической диагностике / Л. Ф. Бурлачук, С. М. Морозов. — К. : Наукова думка., 1989. — 200 с.
- 4. Волков И.П. Социометрические методы в социально-психологических исследованиях / И.П. Волков.– Л.: 1970. – 88 с.
- 5. Долинська Л. В., Основи психодіагностики / Л. В. Долинська, О. Б. Мельничук, С. І. Ісаєвич. — К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2002. — 56 с.

Заняття 14. Діагностика готовності до школи

- Визначення психологічної готовності дітей до шкільного навчання як багатокомпонентне утворення.
- Особистісна готовність.
- Інтелектуальна готовність дитини до школи.
- Соціально-психологічна готовність до шкільного навчання.
- Проблема діагностики психологічної готовності.
- Метод діагностики дитини до школи.

Основні поняття: особистість, інтелект, соціально-психологічна готовність до школи.

План практичного заняття

Питання до семінарського заняття

1. Поняття психологічної готовності дитини до школи.
2. Аналіз з її компонентів.

Практична частина: робота з методиками

- а) Тест “Способность к обучению в школе” (Г. Віцлака).
- б) Тест шкільної зрілості Керна-Йірасіка.
- в) Методика “Графічний диктант” (розроблена Д.Б. Ельконіним).
- г) Методика “Зразок і правило” (розроблена А.А. Венером).
- д) Методика “Лабіринт” (розробл. НДІ дошк.вихов. АПН).
- ж) Самодіагностика для батьків (Рогов Е.И.).

Заняття 15. Діагностика емоційно-особистісної дезадаптації школяра

- Поняття емоційно-особистісної дезадаптації школяра.
- Аналіз причин емоційно-особистісної дезадаптації школяра.
- Описово-симптоматична діагностика та причинна діагностика спрямованості на емоційно-особистісну дезадаптацію школяра.

Основні поняття: емоційно-особистісна дезадаптація школяра, дисгармонічний психічний розвиток (недостатність розвитку емоційно-вольової і мотив сфери особистості при збереженості інших структур), психопатія (шизоїдна, збудлива, епілептоїдна), невропатія (порушення емоційно-вольової сфери із-за нестійкості регуляції вегетаційної функції), неврастенія (підвищена втомлюваність, дратівливість), неврози (істеричний, фобічний, нав'язливих станів).

План практичного заняття

Питання до семінарського заняття

1. Емоційно-особистісна дезадаптація.
2. Причини емоційно-особистісної адаптації.
3. Описово-симптоматична діагностика та причинна діагностика емоційно-особистісної дезадаптації школяра.

Практична частина заняття

- а) Описово-симптоматична діагностика емоційно-особистісної дезадаптації.
- б) Діагностика акцентуації характеру підлітка.
- в) Методи інтегральної оцінки особистості дитини в контексті соціальної адаптації.
- г) Методи дослідження структурних компонентів особистості.

Література

1. Галян І.М. Психодіагностика: навч. Посіб. / І.М.Галян., - К.: Академвидав, 2009.- 464 с.
2. Дюк В.А. Компьютерная психодиагностика /В.А Дюк. – СПб., 1994. – 364 с.
3. Ерофеев А.К. ЭВМ в психодиагностике в высшей школе./ А.К. Ерофеев– М., 1987. – 131 с.
4. Карпенко Н.В. Психодіагностика психічного розвитку в роботі педагога(вчителя, вихователя): Навч. Посіб. / Карпенко Н.В. - К.: Каравела, 2008.- 192с.
5. Общая психодиагностика/ Под ред. А.А. Бодалева и В.В. Столина. – М., 1988. – С. 8–10.
6. Психологическая диагностика: Учеб пособие/ К.М.Гуревич, М.К. Акимова и др.; Ред.-сост. Е.М. Борисова. – Витебск, 1993. – 324 с.
7. Психологическая диагностика: Ученик для вузов/ под ред. М.К. Акимовой, К.М.Гурвича.- СПб.: Питер, 2005.- 652с.
8. Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии / Е.В. Сидоренко – СПб.: ООО “Речь”, 2000. – 350 с.
9. Социально-психологические методы практической работы в коллективе: диагностика и воздействие/ Отв. ред. Я.Л. Журавлев, В.А. Хащенко. – М., 1990. – 205 с.
8. Суходольский Т.В. Основы математической статистики для психологов / Суходольский Т.В. – М., 1982. – 428 с.
9. Шевандрин Н.И. Применение методов психодиагностики в педагогической практике / Н.И. Шевандрин. – Ростов-на-Дону, 1985. – 420 с.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З ОРГАНІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ « ПСИХОДІАГНОСТИКА »

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

До індивідуальної роботи у процесі вивчення навчальної дисципліни відносяться творчі й індивідуальні навчально-дослідні завдання, зокрема: дослідження практичних ситуацій; підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми з елементами наукового дослідження та його презентація; презентація власних досліджень, підготовка до олімпіад, конференцій; написання есе; виконання вправ різного рівня складності, складання і розв'язування задач, тестових завдань; розробка моделей, явищ і процесів; анотація опрацьованої додаткової літератури (відеофільмів, переглянутих у відео-лабораторіях); розробка поурочних планів і конспектів уроків, розробка сценаріїв виховних справ, дослідження колективу академічної групи; порівняльна характеристика вивчених явищ, процесів тощо; анотація прочитаної літератури з елементами науково-дослідної роботи; пошук в комп'ютерних мережах додаткового навчального матеріалу до запропонованих викладачем тем; анотації до; аналіз підручників; збір інформації та ознайомлення із зарубіжним досвідом, що стосується певної навчальної проблеми тощо.

ЗМІСТ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

На практичних заняттях студенти залучаються до проходження психодіагностичних методик. Після цього відбувається обговорення власного досвіду та аналіз пройденої методики, можливостей та показів до її практичного застосування. Домашнім завданням після занять є написання протоколів на основі пройдених методик. Після збору усіх протоколів студент повинен скласти загальний звіт про можливість психодіагностичних методик у власній діяльності, що складає індивідуальну роботу студента.

Протоколи, що повинні бути оформлені для складання звіту:

1. Психодіагностика пам'яті, мислення, уваги
2. Психодіагностика психоемоційного стану
3. Психодіагностика міжособистісних взаємин
4. Психодіагностика темпераменту, характеру
5. Психодіагностика креативності

Орієнтовна тематика рефератів.

1. Проаналізуйте причини, які сприяли виникненню психодіагностики. Охарактеризуйте основні етапи розвитку психодіагностики як науки.
2. Проаналізуйте етичні аспекти психодіагностичного дослідження.
3. Здійсніть аналіз двох ситуацій звертання до психолога, що існують в професійній психодіагностиці.
4. Здійсніть порівняльний аналіз професійних і аматорських тестів у

- психодіагностиці.
5. Проблема предмету дослідження психодіагностики.
 6. Проаналізувати багатозначність і варіабельність визначення психодіагностики.
 7. Рівні встановлення психологічного діагнозу, їх характеристика.
 8. Завдання загальної психодіагностики, їх характеристика.
 9. Здійснити узагальнену класифікацію психодіагностичних методів за способами отримання інформації для психодіагностування. Навести приклади.
 10. Проаналізувати основні переваги та недоліки сучасних комп'ютеризованих методик психодіагностики порівняно з традиційними.
 11. Проаналізувати основні вимоги до тестів та інших діагностичних методів.
 12. Проаналізувати три типи емпіричних даних, що розрізняють в психодіагностиці.
 13. Проаналізувати основні підходи до вивчення інтелекту.
 14. Здійснити характеристику тестів діагностування інтелекту. Пояснити сутність тестів, які застосовуються для діагностики інтелекту.
 15. Проаналізуйте загальні підходи до діагностування особистості.
 16. Психодіагностика особистості у контексті теорії рис особистості.
 17. Здійснити аналіз теорії рис особистості Р.- Б. Кеттела.
 18. Проаналізувати внесок Г. - Ю. Айзенка у розвиток психодіагностики особистості.
 19. Проаналізуйте переваги та недоліки проєктивних тестів.
 20. Проаналізуйте нетестові методи у психодіагностиці.
 21. Опишіть загальний алгоритм роботи за психодіагностичною методикою. Наведіть приклад.
 22. Структура психологічного заключення.
 23. Проаналізуйте признаки адекватного, неадекватного та формального відношення досліджуваного до обстеження.
 24. Охарактеризуйте види контактів з досліджуваним.
 25. Проаналізуйте основні області практичного застосування методів психологічної діагностики.
 26. Проаналізуйте психометричні вимоги до побудови і перевірки методик.
 27. Проаналізуйте морально - етичні проблеми в роботі психодіагноста.
 28. Проаналізуйте критерії поділу психодіагностичних методик на мало формалізовані та строго формалізовані.

Самостійна робота

N з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Проблема предмету дослідження психодіагностики. Проаналізувати багатозначність і варіабельність визначення психодіагностики	4
2.	Становлення і розвиток психодіагностичних досліджень	6
3.	Основні сфери практичного застосування методів	6

	психологічної діагностики	
4.	Психометричні основи психодіагностики	6
5.	Психодіагностика самосвідомості	6
6.	Психодіагностика мотиваційної сфери	4
7.	Креативність та її діагностика	14
8.	Проаналізувати основні підходи до вивчення інтелекту	4
9.	Здійснити аналіз теорії рис особистості Р.- Б. Кеттела	4
10.	Особливості психодіагностування дітей дошкільного, молодшого шкільного, підліткового та юнацького віку	6
11.	Комп'ютеризація психологічної діагностики: погляд на проблему	12
Разом:		80

Методи навчання

У процесі викладання нормативної навчальної дисципліни викладач використовує наступні **групи методів навчання**:

1. Словесні (лекція, бесіда, обговорення, інструктаж).
2. Наочні (ілюстрація, демонстрація (з використанням фотоілюстрацій, таблиць та схем, електронних презентацій)).
3. Практичні (опитування на практичних заняттях; виконання тестових завдань; робота з підручником, першоджерелами; виконання індивідуальних завдань (див. вище); контрольні роботи).

Методи контролю

Викладач використовує наступні групи методик контролю знань студентів, які вивчають навчальну дисципліну «Психодіагностика»:

1. Методи усного контролю (монологічна відповідь студента на окреме питання теми практичного заняття у індивідуальній та фронтальній формах; запитально-відповідна бесіда під час роз'яснення проблемного питання на практичному занятті; іспит у формі усної відповіді на три запитання з переліку питань).
2. Письмовий контроль (виконання індивідуальної роботи; модульна контрольна робота; дидактичні тестові завдання).
3. Методи практичного контролю (перевірка змістового наповнення електронної презентації).

Зразок варіанту для модульної контрольної роботи.

1.1. Термін «психодіагностика» в 1921р. запровадив:

- а) В.Столін
- б) Г. Роршах
- в) Е. Дюркгейм
- г) З.Фройд

1.2. Психодіагностика– це:

- а) наука про факти та закономірності розвитку психіки людини
- б) галузь психологічної науки, що розробляє теорію, принципи, інструменти

оцінювання і вимірювання індивідуально - психологічних особливостей особистості, змінні соціального оточення, в якому здійснюється життєдіяльність особистості.

в) наука про становлення, розвиток і функціонування психіки живих істот.

г) наука про становлення науки психології

1.3. Бал в психодіагностуванні- це:

а) умовна одиниця для оцінювання за певною шкалою результатів виконання тесту або його завдань.

б) комплекс правильних відповідей для тестових завдань

в) кількість завдань тесту.

г) кінцевий результат в роботі діагноста

1.4. Патохарактерологічний діагностичний опитувальник- це:

а) ДДО (Є. Клімов)

б) ПДО (О. Лічко)

в) ММРІ (С. Хатуей та Дж. Маккінлі).

г) методика Шмішека

1.5. Попереднє тестування стратифікованої вибірки досліджуваних для визначення відповідності тесту його цілям та апріорним характеристикам:

а) апробація тесту

б) перевірка тесту

в) стандартизація тесту

г) складання тесту

1.6. Встановити особливості відчуттів при тактильному розпізнаванні предметів можливо за допомогою:

а) методики « Компас»

б) методики « Дослідження ролі відчуттів у пізнавальній діяльності людини»

в) методики « Годинники»

1.7. Методика Ф. Хоппе, стимульним матеріалом в якій є 12 карток із завданнями різної степені важкості, досліджує:

а) рівень домагання

б) темперамент

в) волю

г) характер

1.8. За І.П.Павловим, сильний, врівноважений, рухливий тип нервової системи характерний для:

а) сангвініків

б) флегматиків

в) холериків

г) меланхоліків

2. Проблема предмету дослідження психодіагностики. Проаналізувати багатозначність і варіабельність визначення психодіагностики

3. Дайте визначення поняття « психодіагностичний метод» та прокоментуйте три його підходи.

ІНФОРМАЦІЙНО- ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ НА ДОПОМОГУ СТУДЕНТАМ

Перелік психодіагностичних методик та методик для соціально- психологічних досліджень

№ п/п	Назва методики, автор	Джерело	Для вирішення якого завдання використовується, спрямованість	Вік досліджуваних
1. Готовність до школи				
1	Тестові методики вивчення психофізіологічних особливостей учнів школи І ступеня. Готовність до школи у 3-х частинах	Тестові методики вивчення психофізіологічних особливостей учнів школи І ступеня. Готовність до школи у 3-х частинах.- Хмельницький, 2002	Визначення стану готовності дитини до школи	5-6 років
2.	Методика діагностики готовності до навчання в школі дітей шестирічного віку	Стадненко Н.М., Ілляшенко Т.Д., Обухівська А.Г. Методика діагностики готовності до навчання в школі дітей шестирічного віку. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2001.	Визначення стану готовності дитини до школи	5-6 років
3.	Реверсійний тест Аке В. Етфельд	ПІ. Психологічна діагностика інтелекту, мислення, креативності дитини.– К.: Мікрос-СВС, 2003.	Перевірка готовності дитини до навчання грамоти і аналіз причин дислексій, визначення здібностей до операцій порівняння на абстрактному матеріалі	5-8 років
4.	Тест «Рівень психосоціальної зрілості» С.Банкова	Барташнікова І.А., Барташніков О.О. Діагностика готовності дітей до навчання в школі.-	Визначення рівня психосоціальної зрілості	6-7 років

		Тернопіль: Богдан, 1998		
5.	Діагностика готовності до навчання в школі дітей шестирічного віку Н.Гільбух Т.Ілляшенко А.Обухівська	Гільбух Н.М. та ін. Методика діагностики відхилень у розумовому розвитку молодших школярів та старших дошкільників. «Абетка»,- Кам-Под., 2001	Визначення готовності до навчання	6-7 років
6.	Опитувальник для батьків Д.Чейпі	Газета «Психолог» - вкладка, №29-32, 2003	Аналіз орієнтовного рівня психологічної готовності дитини до шкільного навчання	Батьки
2. Дослідження соціально-психологічної адаптації				
2.1. Дослідження адаптації до школи учнів 1-4 класів				
1.	Анкета оцінювання рівня шкільної мотивації і адаптації Н.Лусканова	Газета «Психолог» №29-32, 2003	Оцінювання рівня шкільної мотивації і адаптації	6-10 років
2.	Методика «Експертна оцінка адаптованості дитини до школи» В.Чирков, О.Соколова, О.Сорокіна	Газета «Психолог», №29-32, 2003	Вивчення рівня шкільної адаптації	6-9 років
2.2. Дослідження адаптації учнів до нових умов навчання в середній школі				
1.	Методика визначення особистісної адаптованості школярів А.Фурман	Войтович Г.І Забезпечення психологізації навчально-виховного процесу у початковій школі: діагностико- розвивальна робота з учнями. (Методичні рекомендації для адміністрації школи, вчителів, психологів) Хмельницький, 1998	Визначення особистісної адаптованості школярів	7-15 років

2.	Діагностика вад особистісного розвитку (ДВОР) 3. Карпенко	Адаптація дітей у 1,5,10 класах/упорядн. Т.Червонна.- К.: Шкільний світ, 2008, с.36	Діагностика вад особистісного розвитку	9-11 років
3.	Дослідження соціально-психологічної адаптації К. Роджерс Р. Даймонд	Газета «Психолог», № 34, 2003, с.16 П. Психологія зрілості: практикум. – К.: Главник, 2006	Дослідження соціально-психологічної адаптації, самоприйняття, прийняття інших, емоційної комфортності, інтегральності, прагнення до домінування	15-17 років
3. Дослідження пізнавальної сфери				
3.1. Дослідження відчуттів				
1.	Дослідження суб'єктивного відчуття самотності Д. Рассел Н. Фергюсон	Газета «Психолог», №34, 2003, с.19 Пашукова Т.І., Допіра А.І., Дьяконов Г.В. Практикум із загальної психології – К.: Знання, 2000	Визначення рівня усвідомлення самотності	15-17 років
3.2. Дослідження сприймання				
1.	Методика «Чого не вистачає?» Р.С. Немов	Психологія дитинства: практикум. Навчальний посібник. // ПП - К.: Главник, 2006	Визначення рівня розвитку сприймання	5-6 років
2.	Методика «Які предмети заховані в малюнках?» Р.С.Немов	Психологія дитинства: практикум. Навчальний посібник. // ПП. - К.: Главник, 2006	Визначення розвитку цілісного сприймання	5-6 років
3.	Методика «Складна фігура» Д.Векслер	Психологія дитинства: практикум. Навч. посібник. // ПП - К.: Главник, 2006.	Діагностика сприймання, образних уявлень.	5-7 років

4.	Визначення типологічних особливостей сприймання Л.Венгер	Психологія дитинства: практикум. // П – К.: Главник, 2006	Визначення типу сприймання	6-10 років
3.3. Дослідження уваги				
1.	Визначення вибірковості уваги Кюссі	Психологія дитинства: практикум. // П - К.: Главник, 2006	Визначення вибірковості уваги	4-7 років
2.	Тест переплетених ліній Рей – Чередніков	Психологія дитинства: практикум. // П - К.: Главник, 2006 П. Розвиток пізнавальних процесів.- К.: Главник, 2003, с.36	Визначення рівня стійкості уваги	з 6 років
3.	Визначення стійкості уваги Б.Бурдон В.Анфімов	П. Психологія дитинства: практикум.– К.: Главник, 2006	Вивчення стійкості уваги, переключення та обсягу	6-10 років
4.	Визначення обсягу уваги Шульте-Горбов	П. Психологія дитинства: практикум.– К.: Главник, 2006	Визначення обсягу уваги	6-10 років
5.	Визначення розподілу та переключення уваги Р.Немов	П. Психологія дитинства: практикум.– К.: Главник, 2006	Визначення розподілу та переключення уваги	6-10 років
6.	Тест «Простав значки» Пьєрон-Рузер	Пашукова Т., Допіра А. Практикум із загальної психології.– К.:Знання, 2000	Дослідження концентрації, розподілу уваги	6-17 років
7.	Методика «Коректурна спроба» Бурдона	Коробко С., Коробко О. Робота психолога з мол. школярами: Методичний посібник.- К.: Літера ЛТД, 2006	Визначення точності та продуктивності уваги	6-7 років
8.	Тест «Кодування» О.Венгер Г.Цукерман	Коробко С., Коробко О. Робота психолога з мол. школярами:	Дослідження уваги і темпу діяльності	6-9 років

		Методичний посібник.- К.: Літера ЛТД, 2006		
9.	Методика дослідження рівня уваги та самоконтролю П.Гальперін, С.Кабиліцька	П. Психологія зрілості: практикум.– Київ, Главник, 2007	Визначення рівня уваги та самоконтролю	8-12 років
10.	Методика «Рахунок» Крепелін	П. Психологія зрілості: практикум.– Київ, Главник, 2007	Вивчення рівня переключення уваги	10-15 років
11.	Методика «Червоно-чорні таблиці» Шульте – Горбов	П. Психологія зрілості: практикум– Київ, Главник, 2007	Вивчення стійкості уваги, динаміки працездатності	10-15 років
12.	Оцінка уваги Х.Мюнстенберг	Основи психодіагностики /Упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник.- К.: Шкільний світ, 2006	Визначення вибіркості, концентрації, та стійкості уваги	12-15 років
3.4. Дослідження пам'яті				
1.	Методика «10 слів» О.Лурія	Коробко С., Коробко О. Робота психолога з мол. школярами:Методичний посібник.- К.: Літера ЛТД, 2006, с.136 П. Психологія дитинства: практикум. Навч.посібник.- К.: Главник, 2006.	Визначення обсягу короточасної і відстроченої пам'яті	5-7 років
2.	Методика Л.С. Виготського	Основи психодіагностики /Упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник.- К.: Шкільний світ, 2006	Вивчення опосередкованого запам'ятовування	10-15 років
3.	Методика «Піктограми» О.Лурія	Основи психодіагностики /Упоряд.:	Дослідження продуктивності запам'ятовування	10-15 років

		Л.Терлецька, О.Главник.- К.: Шкільний світ, 2006		
4.	Методика дослідження типу запам'ятовування та відтворення матеріалу П.Нечаєв	П. Психологія зрілості: практикум.– Київ, Главник, 2006	Вивчення типу запам'ятовування та відтворення матеріалу	10-15 років
3.5. Дослідження мислення				
1.	Схематизація «Дорога до будиночків» Р.Бардіна	П. Психологічна діагностика інтелекту, мислення, креативності дитини.– К.: Мікрос-СВС, 2003	Виявлення рівня розвитку наочно-образного мислення (включає задачі на використання умовно-схематичних зображень для орієнтування в просторі)	5-7 років
2.	Творча оригінальність За Симановським	П. Психологічна діагностика інтелекту, мислення, креативності дитини.– К.: Мікрос-СВС, 2003.	Визначення рівня оригінальності творчого мислення, образності сприймання	5-7 років
3.	Орієнтований тест шкільної зрілості Я.Йерасек	П. Готовність дитини до школи.-К.: Главник, 2004.	Визначення рівня розвитку вербального мислення	6-7 років
4.	Прогресивні матриці Равена (дитячий варіант)	Коробко С., Коробко О. Робота психолога з мол. школярами:Методичний посібник.- К.: Літера ЛТД, 2006, с.153- 171 П. Готовність дитини до школи.-К.: Главник, 2004.	Вивчення рівня розвитку візуального мислення, аналітико-синтетичних умінь	6-9 років
5.	Тест «Порівняння ознак» Варіант методики	Барташнікова І.А., Барташніков О.О. Діагностика	Визначення рівня розвитку логічного мислення	6-7 років

	Ульєнкової	готовності дітей до навчання в школі.- Тернопіль: Богдан, 1998		
6.	Розрізані фігурки Л.Переслені О.Шуранова	ПІ. Психологічна діагностика мислення, інтелекту, креативності дитини.- К.: Главник, 2003	Виявлення рівня розвитку наочно-дійового мислення	6-10 років
7.	Визначення оригінальності і гнучкості побудови графічного образу П.Торренс	ПІ. Психологія дитинства: практикум.- К.: Главник, 2006, с.82	Визначення гнучкості, швидкості, оригінальності мислення	6-10 років
8.	Методика вивчення гнучкості, конструювання фраз за початковими літерами Дж.Гілфорд	Основи психодіагностики /Упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник.- К.: Шкільний світ, 2006	Вивчення творчого мислення	10-15 років
9.	Методика вивчення мовних асоціативних здібностей С.Медник адаптація Т.Галкіної Л.Алексеєвої	Основи психодіагностики /Упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник.- К.: Шкільний світ, 2006	Визначення оригінальності, унікальності творчого мислення	10-15 років
3.6. Дослідження уяви				
1.	Методика "Розвиток продуктивної уяви у старших дошкільників" К.Торренс	Методи вивчення психічного розвитку дитини-дошкільника/ Т.О.Піроженко, Л.Г.Подоляк та ін., - К.: Світоч, 2003	Вивчити розвиток механізмів продуктивної уяви	5-6 років
2.	Картинки Давида Інтерпретація Е.Клапареда. Стандартизація Маргайранца	ПІ. Психологічна діагностика інтелекту, мислення, креативності дитини.- К.: Мікрос-СВС, 2003	Виявлення рівня розвитку аналітичної фантазії (за висновком Е.Клапареда - фантазії розуміння)	6-12 років
3.	Визначення яскравості і контрольованості	Федоров В.Д. Психодіагностика особистості в системі	Оцінка здатності і контролю дозвольного	з 6 років

	уявлень шляхом самооцінки Р.Гордон	диференціації / науково-методичний збірник. Ч.5, Хм.РВВ, 1993	оперування і маніпулювання уявленнями	
4.	Оцінка яскравості (чіткості) уявлень шляхом саморанжування (опитувач Шиана)	Федоров В.Д. Психодіагностика особистості в системі диференціації / науково-методичний збірник. Ч.5, Хм.РВВ, 1993	Оцінка яскравості (чіткості) уявлень шляхом саморанжування	з 10 років
3.7. Дослідження рівня інтелектуального розвитку				
1.	Тест Р.Кеттелла «КВТІ» (апробований І.Н.Снітко)	Журнал «Обдарована дитина», 1999, №3,4	Вимірювання невербального інтелекту	6 років
2.	Тест інтелекту Р.Мейлі	П. Психологічна діагностика мислення, інтелекту, креативності дитини.- К.: Главник, 2003	Вивчення структури інтелекту дітей	11-14 років
3.	Методика «Шахова дошка» Т.Тюрін	Основи психодіагностики /Упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник.- К.: Шкільний світ, 2006	Визначення інтелектуальної активності	15-17 років
4.	Методика «CF-2» Р.Кеттелл	Основи психодіагностики /Упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник.- К.: Шкільний світ, 2006	Визначення інтелектуального розвитку	15-17 років
5.	Тест «Загальних розумових здібностей» А.Отіс, Р.Леннон	Федоров В.Д. Психодіагностика особистості в системі диференціації / науково-методичний збірник. Ч.6, Хм.РВВ, 1993	Визначення рівня загальнорозумових здібностей	9-14 років
6	Рівень персональних досягнень В.Вандерлік	Федоров В.Д. Психодіагностика особистості в системі диференціації /	Визначення рівня загальнорозумових здібностей, загальної	з 14 років

		науково-методичний збірник. Ч.6, Хм.РВВ, 1993	обдарованості	
8.	Шкільний тест розумового розвитку (ШТРР)	Федоров В.Д. Психодіагностика особистості в системі диференціації / науково-методичний збірник. Ч.6, Хм.РВВ, 1993	Визначення рівня розвитку інтелекту	12-15 років
9.	Інтелектуальний тест Г.Айзенка	Пі. Готовність учня до профільного навчання / За заг. ред. С.Максименка, О.Главник. – К.: Мірос-СВС, 2003	Визначення рівня інтелектуальних здібностей	
10	Тест Векслера	Фурман А.В. Психодіагностика інтелекту в системі диференціації навчання. - К.: Освіта, 1993.	Визначення загального інтелектуального розвитку особистості	4-6років; 6-16 років; 16-20 років
3.8. Вивчення здібностей, обдарованості				
1.	Модель ідентифікації обдарованих молодших школярів (за Дж.Рензуллі)	Коробко С., Коробко О. Робота психолога з мол. школярами: Методичний посібник.- К.: Літера ЛТД, 2006, с.82	Виявлення обдарованих дітей	6-10 років
2.	Тест «Загальних розумових здібностей» А.Отіс, Р.Леннон	Федоров В.Д. Психодіагностика особистості в системі диференціації / науково-методичний збірник. Ч.6, Хм.РВВ, 1993	Визначення рівня загальнорозумових здібностей	9-14 років
3.	Тест Кеттелла	Пі Інтелектуальні здібності дитини. – К.: Мікрос-СВС, 2003	Визначення рівня розвитку або вимірювання інтелекту особистості	4-8 років; 8-12 років; старшокл асники і дорослі
4.	Рівень	Федоров В.Д.	Визначення рівня	з 14 років

	персональних досягнень В.Вандерлік	Психодіагностика особистості в системі диференціації / науково-методичний збірник. Ч.6, Хм.РВВ, 1993	загальнорозумових здібностей, загальної обдарованості	
5.	Визначення оригінальності і гнучкості побудови графічного образу П.Торренс	ПІ. Психологія дитинства: практикум.- К.: Главник, 2006, с.82	Визначення гнучкості, швидкості, оригінальності мислення	з 6 років
6.	Методика «Графічні матриці» Дж.Равена	Основи психодіагностики /Упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник.- К.: Шкільний світ, 2006	Вивчення рівня аналітико-синтетичної діяльності мислення	з 6 років
7.	Інтелектуальний тест Г.Айзенка	ПІ. Готовність учня до профільного навчання / За заг. ред. С.Максименка, О.Главник. – К.: Мірос-СВС, 2003	Визначення рівня інтелектуальних здібностей	
4. Дослідження особистісної сфери				
4.1. Комплексне дослідження особистості				
1.	Тест Кеттелла	ПІ Інтелектуальні здібності дитини. – К.: Мікрос-СВС, 2003	Визначення рівня розвитку або вимірювання інтелекту особистості	4-8 років; 8-12 років; старшокласники і дорослі
2.	Дитячий особистісний опитувальник Кеттелла Р.Кеттелл Р.Коан	Коробко С., Коробко О. Робота психолога з мол. школярами: Методичний посібник.- К.: Літера ЛТД, 2006	Дослідження особистісних особливостей	8-12 років
3.	Тест Векслера	Фурман А.В. Психодіагностика інтелекту в системі диференціації навчання. - К.: Освіта, 1993.	Визначення загального інтелектуального розвитку особистості	4-6 років; 6-16 років; 16-20 років

4.	Особистісний комплексний соціометричний тест О.Зворикіна	Пі. Психологія зрілості: практикум. – К.: Главник, 2006	Дослідження типу особистості за типом мислення та індивідуальними властивостями нервової системи	з 13-14 років
5.	Опитувальник самоставлення В.Столін	Пі. Готовність до профільного навчання.-К.: Главник, 2003р.	Виявлення мотивів самоусвідомлення, самопізнання	15-17 років
6.	Тип особистості К.Юнг	Федоров В.Д. Ваш психологічний профіль / Ч.1. Характерологічні риси особистості. – Хмельницький ІІПО, 2004	Визначення типу особистості	з 14 років
4.2. Дослідження темпераменту				
1.	Опитувальник структури темпераменту (ОСТ) В.Русалов	Пашукова Т.І., Допіра А.І., Дьяконов Г.В. Практикум із загальної психології / За ред. Т.І.Пашукової. – К.: Знання, 2000	Визначення якостей темпераменту: енергійність, пластичність, темп та емоційність	12-17 років
2.	Тест-опитувальник Г.Айзенка	Пашукова Т.І., Допіра А.І., Дьяконов Г.В. Практикум із загальної психології / За ред. Т.І.Пашукової. – К.: Знання, 2000	Визначення рівня екстраверсії, емоційної стійкості та типу темпераменту	з 14 років
3.	Формула темпераменту А.Тимченко В.Шапар	Психологія спілкування. Посібник для старшокласників.- Тернопіль, 1999	Визначення темпераменту	16-18 років
4.3. Дослідження характеру				
1.	Визначення типу характеру К.Юнг	Райгородський Д.Я. Практична психодіагностика. Методики і тести. Навч. посібник.- Самара: «БАХРАХ-М», 2001	Визначення типу характеру особистості	10-15 років
2.	Оцінка схильності	Пашукова Т.І.,	Визначення	з 14 років

	до ризику О.Г.Шмельова	Допіра А.І.,Дьяконов Г.В. Практикум із загальної психології / За ред. Т.І.Пашукової. – К.: Знання, 2000	схильності до ризиків	
3.	Патохарактерологіч ний діагностичний опитувальник А.Лічко	Федоров В.Д. Ваш психологічний профіль / Ч.1. Характерологічні рисид особистості. – Хмельницький ІППО, 2004	Визначення акцентуацій у підлітків	14-18 років
4.	Особистісний питальник Г.Шмішека	Федоров В.Д. Ваш психологічний профіль / Ч.1. Характерологічні рисид особистості. – Хмельницький ІППО, 2004	Діагностика типу акцентуацій особистості	з 14 років
5.	Дослідження вольової саморегуляції (А.В. Зверков та Е.В.Ейдман)	Пашукова Т.І., Допіра А.І.,Дьяконов Г.В. Практикум із загальної психології / За ред. Т.І.Пашукової. – К.: Знання, 2000	Визначення рівня розвитку вольової саморегуляції	з 14 років
6.	Дослідження типу акцентуації характеру підлітка О.Зворикін	П. Психологія зрілості: практикум. – К.: Главник, 2006	Визначення типу акцентуації підлітка та провідних емоцій сучасного моменту	з 13-14 років
7.	Дослідження характерологічних тенденцій Т.Лірі	Пашукова Т.І., Допіра А.І., Дьяконов Г.В. Практикум із загальної психології / За ред. Т.І.Пашукової. – К.: Знання, 2000	Встановлення переважаючих характерологічних тенденцій особистості	
4.4. Дослідження емоційно-вольової сфери				
1.	Методика вивчення емоційно- афективної сфери З.Карпенко	Карпенко З.С. Експресивна психотехніка для дітей.- К., 1997	Вивчення емоційно- афективної сфери	4-7 років
2.	Тест на визначення	Коробко С., Коробко	Вивчення рівня	4-7 років

	рівня тривожності Р. Темпл, М. Доркі, В. Амен	О. Робота психолога з мол. школярами: Методичн ий посібник. - К.: Літера ЛТД, 2006.	тривожності дітей	
3.	Кольоровий тест Люшера	Райгородський Д.Я. Практична психодіагностика. Методики и тести. Навч. посібник. - Самара: «БАХРАХ- М», 1998.	Визначення особливостей емоційно- мотиваційної сфери	з 6-7 років
4.	Тест-опитувальник «Оцінювання рівня тривожності й схильності дитини до неврозу» за А. Захаровим	Пі. Готовність дитини до навчання. – К.: Главник, 2003	Оцінювання рівня тривожності й схильності дитини до неврозу	6-7 років
5.	Методика діагностики рівня шкільної тривожності Філіпс	Коробко С., Коробко О. Робота психолога з мол. школярами: Методичний посібник. - К.: Літера ЛТД, 2006	Вивчення рівня шкільної тривожності	8-10 років
6.	Шкала соціально- ситуаційної тривоги Кондаш	Пі. Психологія зрілості: практикум. – К.: Главник, 2006	Визначення рівня тривоги	10-17 років
7.	Шкала самооцінки Ч. Спілбергер, Ю. Ханін	Психолог. Тести. Роздатковий матеріал / Упоряд. Т. Шаповал, Т. Гончаренко. – 2-ге вид., – К.: Шк.. світ, 2007. – 128 с.	Методика дослідження рівня тривожності.	10-17 років
8.	Дослідження емоційного відшукування А. Мехрабіан, Н. Епштейн	Пашукова Т., Допіра А. Практикум із загальної психології. – К.: Знання, 2000	Визначення рівня емпатійних тенденцій	15-17 років
9.	Дослідження імпульсивності В. Лосенкова	Пашукова Т., Допіра А. Практикум із загальної психології. – К.: Знання, 2000	Виявлення рівня імпульсивності	15-17 років

10.	Дослідження схильності до ризику О.Шмельова	Пашукова Т., Допіра А. Практикум із загальної психології.– К.:Знання, 2000	Оцінити схильність до ризику	15-17 років
11.	Дослідження вольової саморегуляції А.Зверкова Е.Ейдман	Пашукова Т., Допіра А. Практикум із загальної психології.– К.:Знання, 2000	Визначення рівня розвитку вольової саморегуляції	15-17 років
12.	Методика визначення показників та форм агресії А.Басс, А.Дарка	Основи психодіагностики /Упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник.- К.: Шкільний світ, 2006	Визначення показників та форм агресії	15-18 років
4.5. Дослідження мотивації				
1.	Методика «Навчальна мотивація» М.Гінзбург	Газета «Психолог» №29-32, 2003	Визначення мотиваційної готовності дитини до навчання в школі. Визначення домінуючої мотивації навчання	6-7 років
2.	Визначення мотивів та потреб молодшого школяра. Тест «Кольорових виборів» Л.Собчик	ІІІ. Психологія дитинства: практикум.- К.: Главник, 2006.	Вивчення мотивів та потреб молодшого школяра	6-10 років
3.	Визначення мотивації молодшого школяра до навчання в школі О.Ануфрієва, С.Костроміна	ІІІ. Психологія дитинства: практикум.- К.: Главник, 2006.	Вивчення мотивів навчання	6-10 років
4.	Проективна методика «Продовж казку» Л.Дюсс модифікація Л.Кондратенко	ІІІ. Розумові здібності дитини.– К., Главник, 2004, с.100	Визначити причини зниження мотивації до навчання	6-10 років
5.	Методика виявлення	Газета «Психолог» №27-28, 2008	Виявлення мотивації досягнень	10-17 років

	мотивації досягнень Ю.Орлов			
5.	Анкета визначення мотивів навчальної діяльності Б.Пашнев	Газета «Психолог» №43, 2004	Визначення мотивів навчальної діяльності	10-17 років
6.	Дослідження мотивації «успіху-невдачі» В.Мельников Л.Ямпольський	Газета «Психолог», №34, 2003, с.18 П. Психологія зрілості: практикум. – К.: Главник, 2006	Визначення рівня індивідуальних особливостей мотивації досягнення успіху і уникнення невдачі у підлітковому віці	15-17 років
5. Дослідження міжособистісних стосунків та соціально-психологічного клімату:				
5.1. В сім'ї;				
1.	Проективна методика «Малюнок сім'ї» Модифікація Г.Хоментausкаса	Коробко С., Коробко О. Робота психолога з мол. школярами:Методичний посібник .- К.: Літера ЛТД, 2006.	Вивчення стану внутрішньо-сімейних взаємин	5-7 років
2.	Малюнок сім'ї Р.Бернс С.Корман	Газета «Психолог», №2, 2005 Коробко С., Коробко О. Робота психолога з мол. школярами: Методичний посібник.- К.: Літера ЛТД, 2006 П. Самооцінка учня.– К.: Главник, 2004	Дослідження взаємин між членами сім'ї і дитиною, ставлення дитини до членів сім'ї	6-12 років
3.	Методика «Три дерева» Є.Клессмані	Ж-л «Практична психологія та соціальна робота», 1998, №8.	Вивчення особливостей міжгрупових, сімейних стосунків	12-17 років
4.	Тест «Ви і ваш син» Д.Теннессі	Газета «Психолог», №33, 2003, видавництво «Шкільний світ».	Вивчення взаємовідносин між батьком та дитиною	Батьки
5.	Методика «Аналіз	«Психологічна	Виявлення	Батьки

	сімейних взаємостосунків» (АСВ) Е.Г.Ейдемільер	газета» №5, 2005 Бондарчук О.І. Психологія сім'ї: курс лекцій.– К.: МАУП, 2001	особливостей порушення процесу виховання в сім'ї	
6.	Тест «Чи хороший(а) ви батько(мати)?» Е.Ейдемільер В.Юстицький	«Психологічна газета» №5, 2005	Вивчити особливості взаємостосунків в сім'ї дитини	Батьки
7.	Тест «Які ви батьки?» № 1, № 2 Е.Ейдемільер В.Юстицький	«Психологічна газета» №5, 2005	Вивчити особливості взаємостосунків в сім'ї дитини	Батьки
5.2. В навчальному колективі;				
1.	Опитувальник на виявлення референтної групи Т.Репіна	Газета «Психолог» №23-24, 2005, с.14, 30	Виявлення референтної групи в колективі	5-7 років
2.	Клас тварин (фантастичний малюнок класу) за Л.Кондратенко	П. Розумові здібності дитини.– К., Главник, 2004, с.94	Визначити особливості міжособистісних стосунків дитини в колективі	6-10 років
3.	Визначення міжособистісних стосунків школяра Р.Жиль	П. Психологія дитинства: практикум.- К.: Главник, 2006.	Вивчення стосунків дитини в колективі	6-10 років
4.	Методика експертного оцінювання організованості шкільного класу Л.Уманський	Гільбух Ю., Киричук О. Шкільний клас: як пізнавати і виховувати його душу.– Київ, 1996	Дослідження організованості та згуртованості класу	7-15 років
5.	Тести організованості шкільного класу О.Залужний	Гільбух Ю., Киричук О. Шкільний клас: як пізнавати і виховувати його душу.– Київ, 1996	Дослідження організованості та згуртованості класу	7-15 років
6.	Тест незакінчених речень «Мій клас і мій вчитель» Ю.Гільбух	С.Коробко, О.Коробко Робота психолога з мол. школярами: Методичний	Вивчення емоційного фону колективу та психологічного клімату	з 8 років

		посібник.- К.: Літера ЛТД, 2006		
7.	Методика діагностики міжособистісних та міжгрупових відносин («Соціометрія») Дж. Морено	Газета «Соціальний педагог» №4, 1999	Визначення міжособистісних взаємин в класі, визначення соціального статусу учня в колективі	8-17 років
8.	Соціометрія О.Киричук Ю.Гільбух	Коробко С., Коробко О. Робота психолога з мол. школярами: Методичний посібник.- К.: Літера ЛТД, 2006	Визначити місце учня в системі міжособистісних стосунків в класі	з 9 років
9.	Тест «Я і група» О.Біла	Ж-л «Практична психологія та соціальна робота» №6, 2001р.	Вивчення соціально-психологічного клімату та групових феноменів	12-17 років
10.	Q-сортування В.Стефансона	П. Психологія зрілості: практикум. – К.: Главник, 2006	Дослідження міжособистісних стосунків	
5.3. В педагогічному колективі				
1.	Визначення стилю поведінки в конфліктній ситуації К.Томас	Газета «Психолог», №36, 2002,с.24	Визначення стилю поведінки в конфліктній ситуації	Педагоги
2.	Визначення емпатійних здібностей особистості В.Бойко	Газета «Психолог», №36, 2002, видавництво «Шкільний світ».	Визначення емпатійних здібностей особистості	Педагоги
3.	Визначення соціально-психологічних настанов особистості в мотиваційній сфері О.Потьомкін	Газета «Психолог», №36, 2002	Визначення соціально-психологічних настанов особистості в мотиваційній сфері	Педагоги
4.	Опитувальник адаптованості до стресу (АС) В.Розов	Ж-л «Практична психологія та соціальна робота».-	Прогнозування стану здоров'я і професійної	Педагоги

		2006, №113, с.41	успішності людини в умовах професійних та життєвих стресорів; намічені шляхи розвитку чи корекції адаптивності педагога	
5.	Визначення наявності стресу у педагогічних працівників Шеффер	П. Психологічний клімат колективу.- К.: Главник, 2004	Визначення наявності стресу	Педагоги
6.	Методика дослідження групового розвитку Н.Шевандрін	П. Психологічний клімат колективу.- К.: Главник, 2004	Визначення рівня розвитку групи	Педагоги
7.	Аналіз психологічного клімату в педагогічному колективі О.Михайлюк А.Шалито	Грабовська Т.О., Демчик В.С., Шевченко Т.І. та ін. Науково-методичні проблеми формування оптимального клімату в шкільному колективі.- К.: МАУП 1999	Вивчення коефіцієнта впливу стану взаємовідносин у педколективі на психологічний клімат	Педагоги
8.	Діагностична анкета Рія Ван Хувейк	Крутій К.Л., Маковецька Н.В. Інноваційна діяльність у сучасному навчальному закладі: методичний аспект- 2-е видання, стерео.- Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2006 (Бібліотека методиста дошкільного навчального закладу)	Використовується як засіб самоаналізу. Визначення найбільш сильних мотивуючих факторів у роботі педагога, використання задля аналізу групової взаємодії, виявлення особливостей культури організації.	Педагоги
9.	Методика «Психологічний	Газета «Психолог» №5, 2005, с.24	Визначення пріоритетних	Педагоги

	портрет учителя: досвід самодіагностики» Резапкіни		цінностей, психоемоційних станів, особливостей самооцінки і стилю викладача	
10.	Опитувальник для вчителя Л.Ковальова	Газета «Психолог» №42, 2005, с.10	Систематизація уявлення про дитину, що починає вчитися в школі	Педагоги
11.	Моделі лекторського спілкування І.Юсупов	Газета «Психолог» №8, 2002, с.6	Визначення моделей спілкування педагога з учнями	Педагоги
12.	Експертне оцінювання стилю спілкування педагога І.Юсупов	Газета «Психолог» №8, 2002, с.7	Визначення стилю спілкування педагога	Педагоги
13.	Анкета «Психологічна культура вчителя» Л.Лепіхова Т.Титаренко	Сівак С. Скринінг шкільного життя. Методика комплексного психодіагностичного вивчення стану навчально-виховного процесу загальноосвітньої школи.– Тернопіль, 2001	Оцінювання власних професійних якостей	Педагоги
14.	Методика векторного моделювання освітнього середовища В.Ясвіна	П. Психологічний клімат колективу.– К.: Главник , 2004	Визначення активності/пасивнос ті шкільного середовища	Педагоги
15.	Методика оцінки емоційної зрілості під ред. О.Чебикіна	П. Емоційний розвиток дитини.- К.: Главник, 2004	Вивчення здатності керувати своїми емоціями та розуміти емоційний стан оточуючих	Педагоги
16.	Методика вивчення задоволеності учителів своєю професією Н.Журин	Газета «Психолог», №29, 2007	Вивчення рівня задоволеності своєю роботою	Педагоги

	Є.Ільїн			
17.	Діагностика психологічної компетентності та професійної діяльності педагога Т.Проскура	Газета «Психолог», №29, 2007	Діагностика психологічної компетентності	Педагоги
18.	Діагностика лідерських здібностей Є.Жариков Є.Крушельницький	Мушинський В.П. Психологічний портрет вчителя.- Харків: «Основа», 2005	Діагностика лідерських здібностей педагогів	Педагоги
19.	Анкета вивчення соціально-психологічного клімату С.Сівак	Сівак С. Скринінг шкільного життя. Методика комплексного психодіагностичного вивчення стану навчально-виховного процесу загальноосвітньої школи.– Тернопіль, 2001	Вивчити систему взаєностосунків, що склалися, домінуючого настрою, задоволеністю роботою, її привабливістю, єдність колективних та особистих цілей	Педагоги
20.	Оцінювання агресивності педагога А.Ассінгер	Робота психолога з педколективом / Упоряд. Т.Гончаренко. – К., Вид. дім "Шкільний світ", 2006	Визначення коректності у стосунках з колегами, учнями	Педагоги
6. Дослідження професійних здібностей, схильностей учнів				
1.	Опитувальник схильностей до різних типів професій М.Волкова	Б-ка «Шкільний світ» Профорієнтаційна робота психолога.- К., 2007	Визначення схильностей до різних типів професій	з 14 років
2.	Комунікативні та організаторські схильності (КОС) В.Синявський Б.Федоришин	П. Готовність до профільного навчання. К.: Главник, 2003р.	Виявлення комунікативних та організаторських здібностей	14-17 років
3.	Диференційно-діагностичний опитувальник інтересів (ДДО)	Федоров В.Д. Тестодром: Психологічний інструментарій	Виявлення нахилу до певного типу професії	14-17 років

	Є.Клімов, модифікація А.Азбель	професійного відбору.- Хмельницький, ОППО, 2006.		
4.	Питальник особистісної орієнтації Шостром	Федоров В.Д. Тестодром: Психологічний інструментарій професійного відбору, Хмельницький, 2006	Визначення ступеня самоактуалізації особистості	14-17 років
5.	Тест «Спілкування і професія» В.Семиченко	Туріщева Л.В. Психологічне супроводження профільного навчання. Харків, «Основа», 2007	Встановлення професійних відносин з людьми	14-17 років
6.	Опитувальник професійної переваги Б.Басс	Б-ка «Шкільний світ» Профорієнтаційна робота психолога.- К., 2007	Вивчення професійної переваги	14-17 років
7.	Методика виявлення професійної готовності Л.Кабардова	Уніат С., Комінко С. Вибір професії або задача з багатьма невідомими.– Тернопіль, 1997	Визначення обґрунтованості або необґрунтованості професійних нахилів	14-17 років
8.	Опитувальник професійної спрямованості (ОПС) Д.Голланд	ПІ. Професійні здібності учня.– К.:Главник, 2004 ПІ. Готовність до профільного навчання.-К.: Главник, 2003р.	Визначення соціальної спрямованості особистості.	14-17 років
9.	Опитувальник самоствавлення В.Столін	ПІ. Готовність до профільного навчання.-К.: Главник, 2003р.	Виявлення мотивів самоусвідомлення, самопізнання	15-17 років
10.	Опитувальник для ідентифікації типів акцентуацій характеру у підлітків Модифікований С.Подмазінім	ПІ. Готовність до профільного навчання. К.: Главник, 2003р.	Визначення типів характеру, його особливостей	15-17 років

11.	ОДАНІ-2 Б.Федоришин С.Карпіловська	П. Готовність до профільного навчання.-К.: Главник, 2003р	Вивчення мотиваційної готовності до профільного навчання	15-17 років
12.	Діагностика «перешкод» у встановленні емоційних контактів В.Бойко	Психодіагностика / Упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник.-К.: Шкільний світ, 2002	Визначення труднощів у встановленні контактів	15-17 років
13.	Методика діагностики спрямованості особистості Б.Басс	Психодіагностика / Упоряд.:Л.Терлецька, О.Главник.-К.: Шкільний світ, 2002	Визначення спрямованості особистості	15-17 років
14.	Методика «Професійні переваги» В.Бойко	Психодіагностика / Упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник.- К.: Шкільний світ, 2002	Визначення професійних переваг	15-17 років
15.	Анкета «Що мені подобається» Л.Йоваши	П. Професійні здібності учня.-К.: Главник, 2004	Визначення професійної спрямованості учнів	15-17 років
16.	Опитувальник за схемою побудови особистісної професійної перспективи Н.Пряжников	Психологія спілкування. Посібник для старшокласників.- Тернопіль, 1999	Визначення узагальненої і цілісної оцінки перспективи професійного і особистісного розвитку	16-18 років
7. Особливості навчально-виховного процесу				
1.	Визначення оригінальності і гнучкості побудови графічного образу П.Торенс	П. Психологія дитинства: практикум.- К.: Главник, 2006, с.82	Визначення гнучкості, швидкості, оригінальності мислення	з 6 років
2.	Анкета оцінювання рівня шкільної мотивації і адаптації Н.Лусканова	Газета «Психолог» №29-32, 2003	Оцінювання рівня шкільної мотивації і адаптації	6-10 років
3.	Дослідження соціально-психологічної адаптації	Газета «Психолог», №34, 2003, с.16 П. Психологія зрілості: практикум. –	Дослідження соціально-психологічної адаптації,	15-17 років

	К.Роджерс Р.Даймонд	К.: Главник, 2006	самоприйняття, прийняття інших, емоційної комфортності, інтегральності, прагнення до домінування	
4.	Тест-опитувальник Г.Айзенка	Пашукова Т.І., Допіра А.І.,Дьяконов Г.В. Практикум із загальної психології / За ред. Т.І.Пашукової. – К.: Знання, 2000	Визначення рівня екстраверсії, емоційної стійкості та типу темпераменту	
5.	Методика діагностики рівня шкільної тривожності Філіпс	Коробко С., Коробко О. Робота психолога з мол. школярами: Методичний посібник.- К.: Літера ЛТД, 2006	Вивчення рівня шкільної тривожності	8-10 років
6.	Шкала самооцінки Ч.Спілбергер, Ю. Ханін	Психолог. Тести. Роздатковий матеріал / Упоряд. Т.Шаповал, Т.Гончаренко. – 2-ге вид., – К.: Шк.. світ, 2007. – 128 с.	Методика дослідження рівня тривожності.	10-17 років
7.	Методика виявлення мотивації досягнень Ю.Орлов	Газета «Психолог» №27-28, 2008	Виявлення мотивації досягнень	10-17 років
8.	Методика діагностики міжособистісних та міжгрупових відносин («Соціометрія») Дж. Морено	Газета «Соціальний педагог» №4, 1999	Визначення міжособистісних взаємин в класі, визначення соціального статусу учня в колективі	8-17 років
9.	Комунікативні та організаторські схильності (КОС) В.Синявський Б.Федоришин	П. Готовність до профільного навчання. К.: Главник, 2003р.	Виявлення комунікативних та організаторських здібностей	14-17 років
10.	ОДАНІ-2 Б.Федоришин	П. Готовність до профільного	Вивчення мотиваційної	15-17 років

	С.Карпіловська	навчання.-К.: Главник, 2003р	готовності до профільного навчання	
11.	Незакінчені речення Сакс-Леві	П. Самооцінка учня.– К.: Главник, 2004	Діагностика соціальної позиції дитини і розуміння нею власної внутрішньої позиції	з 8 років
12.	Шкільний тест розумового розвитку (ШТРР)	Федоров В.Д. Психодіагностика особистості в системі диференціації / науково-методичний збірник. Ч.6, Хм.РВВ, 1993	Визначення рівня інтелекту	12-15 років
13.	Діагностика вад особистісного розвитку (ДВОР) З.Карпенко	Адаптація дітей у 1,5,10 класах/ упорядн. Т.Червонна.- К.: Шкільний світ, 2008, с.36	Діагностика вад особистісного розвитку	9-11 років

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Зародження і становлення психодіагностики як науки.
2. Класифікація і характеристика тестів.
3. Методи діагностування пам'яті.
4. Методи діагностування агресії.
5. Нетестові методи у психодіагностиці.
6. Методи діагностування властивостей темпераменту.
7. Методи діагностування системи цінностей особистості.
8. Методи діагностування тривожності у дітей.
9. Мотивація, мотиваційні змінні, їх діагностування.
10. Методи діагностування сприймання
11. Методи діагностування уваги
12. Психодіагностичний метод.
13. Методи діагностування мислення.
14. Адаптація діагностичних методів.
15. Характеристика тестів діагностування інтелекту.
16. Методи діагностування уваги.
17. Самосвідомість як об'єкт психодіагностичного дослідження.
18. Методи діагностування пам'яті. Сутність психодіагностики як науки.
19. Типи емпіричних даних. «L»-, «Q»-, «T»-дані.
20. Сутність інтелекту, підходи до його вивчення та моделі структури інтелекту.
21. Характеристика тестів діагностування інтелекту.
22. Діагностування самосвідомості особистості.
23. 3 рівні встановлення психологічного діагнозу, їх характеристика.
24. Поняття професійних та аматорських тестів у психодіагностиці.
25. Види тестових завдань.
26. Організація і проведення психодіагностичного обстеження.
27. Характеристика двох ситуацій звертання до психолога в рамках професійної психодіагностики.
28. Сучасні технології психодіагностичного обстеження.
29. Проблема норм та нормативів вимірюваних явищ психіки.
30. 3 рівні встановлення психологічного діагнозу, їх характеристика.
31. Види тестових завдань і характеристика відповідей.
32. Норми і вимоги до опублікування психодіагностичного інструментарію.
33. Методи діагностування пам'яті.
34. Виникнення та етапи розвитку психодіагностики.
35. Адаптація іншомовних, іноземних тестів.
36. Основні вимоги до тестів.
37. Предмет психодіагностики, її зв'язок з іншими науками.
38. Формалізовані методики та мало формалізовані.
39. Проективні методи діагностування особистості.
40. Психологічний діагноз.
41. Характеристика відношення до обстеження и контакту.

42. Дослідження самооцінки по Дембо – Рубінштейн: загальна характеристика.
43. Методи діагностування особистості.
44. Організація і проведення психодіагностичного обстеження.
45. Психодіагностика особистості в контексті теорії рис особистості.
46. Предмет і завдання психодіагностики як науки.
47. Структура психологічного заключення.
48. Признаки адекватного та неадекватного відношення до обстеження
49. Основні вимоги до тестів.
50. Проективні методики діагностування особистості.
51. 9 етапів психодіагностичного обстеження
52. Тест ММРІ як діагностичний інструмент вивчення особистості.
53. Поняття професійних та аматорських тестів у психодіагностиці.
54. Особистісні риси як психодіагностична категорія.
55. Теорія рис особистості Р.- Б. Кеттела та «16- факторний особистісний опитувальник ».
56. Сучасні технології психодіагностичного обстеження.
57. 3 рівні встановлення психологічного діагнозу, їх характеристика.
58. Внесок Г.-Ю. Айзенка у розвиток психодіагностики особистості.
59. Спостереження як метод психологічного дослідження.
60. Характеристика двох ситуацій звертання до психолога в рамках професійної психодіагностики.
61. Сучасні технології психодіагностичного обстеження.
62. Загальна схема роботи з психологічними тестами.
63. Види тестових завдань та характеристика відповідей.
64. Структура психологічного заключення.
65. Тест ММРІ як діагностичний інструмент вивчення особистості.
66. Методи діагностування уваги у дітей.
67. Проблема норм та нормативів вимірюваних явищ психіки.
68. Характеристика контакту з досліджуваним.
69. Організація і проведення психодіагностичного обстеження.
70. Признаки адекватного та неадекватного відношення до обстеження.
71. Методи діагностування самооцінки та рівня домагання у дітей.
72. Комп'ютеризовані психодіагностичні тести: переваги та недоліки.
73. Структура психологічного заключення.
74. Дослідження рівня домагання по Ф.Хоппе: загальна характеристика.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Критерії оцінювання знань та умінь студентів під час навчальних занять

Бали	Критерії оцінювання
1	Студентом дана неправильна відповідь на запитання. Він ухилився від аргументації, виявив незадовільні знання понятійного апарату, спеціальної літератури або взагалі нічого не відповів. Практично не знає психолого-педагогічної термінології. Володіння навчальним матеріалом на рівні розпізнавання. Не може користуватися підручником, методичними рекомендаціями, іншими дидактичними засобами. Володіє тільки окремими прийомами практичної діяльності, яких недостатньо для формування вмінь.
2	Має уяву про психолого-педагогічну термінологію. Володіє навчальним матеріалом на фрагментарному рівні. Конспект з предмету носить не систематизований, фрагментарний характер. Не вміє скласти алгоритм відповіді. Не може відповісти на питання чи виконати практичну роботу без грубих помилок на які не звертає уваги.
3	Студентом в цілому дана правильна відповідь на поставлене запитання. Проте він не зміг переконливо аргументувати її, помилився у використанні понятійного апарату, виявив низький рівень знання відповідних літературних першоджерел. Самостійно відтворює головні положення викладені в базовому підручнику чи лекційному матеріалі. Знає основні психолого-педагогічні терміни. Потребує допомоги викладача чи товаришів для відтворення систематизованого навчального матеріалу. При реалізації знань в вирішенні практичних завдань потребує допомоги викладача на всіх етапах роботи. Часто допускає типові помилки які при допомозі здатен виправити. Повністю відсутнє знайомство з інформацією що викладена в додатковій літературі.
3,5	Повністю відтворює інформацію що викладена в базовому підручнику. Має значні утруднення при необхідності користування додатковою та довідниковою літературою. Епізодичне знайомство з періодичними психолого-педагогічними виданнями. Сформовані уміння може використовувати у стандартних ситуаціях які закладені у навчальні завдання. При виправленні допущених помилок потребує деякої допомоги викладача. Затрудняється при необхідності використовувати знання отриманні при вивченні інших дисциплін.
4	На основі оволодіння матеріалом в обсязі робочої навчальної програми дисципліни, під керівництвом викладача вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію про педагогічні явища. Цілком самостійно використовує набуті знання, вміння та навички в стандартних навчальних ситуаціях. Здатен контролювати свою діяльність. При контролі знань досить вільно складає алгоритм відповіді. Швидко знаходить необхідну інформацію в довідниковій літературі. Знайомий з психолого-педагогічними періодичними виданнями поточного року.
4,5	Вільно володіє матеріалом у відповідності з програмою дисципліни. Знання, вміння та навички може самостійно примінити у нестандартних ситуаціях навчального характеру. Проявляє інтерес до наукової та науково-популярної літератури з предмету. Самостійно опрацював рекомендовану, додаткову літературу з предмету. В процесі вивчення дисципліни іноді виконував реферати не передбачені робочою програмою дисципліни. Проявляє схильність до аналітико-синтетичної діяльності, здатен висловлювати власну думку що до вивченого матеріалу. Отримані знання використовує при аналізі стану навчально-виховного процесу в університеті.

5	Студентом дана правильна і вичерпна відповідь на поставлене запитання. При цьому виявлено високий рівень володіння понятійним апаратом, знання першоджерел. На основі досконалого знання матеріалу предмету студент набув знання, вміння та навички використовує при рішенні нестандартних задач. Вільно використовує міжпредметні зв'язки, орієнтується у періодичній та монографічній літературі з предмету. Легко знаходить відповіді на нестандартні, несподівані питання. У складних ситуаціях може провести аналіз на рівні теоретичного осмислення. Виявляє творчі здібності, нахил до самостійної науково-дослідної роботи.
---	---

Змістові модулі оцінюються наступним чином:

Модульна контрольна робота	Оцінка за роботу на практичних заняттях	Самостійна та індивідуальна робота студента	Всього
50 балів	30	20	100

Практичні заняття																	Σ 100
Змістовий модуль №1								Змістовий модуль №2								Практ.	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	Σ	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15		
4	4	5	4	4	5	4	30	4	4	3	4	4	3	4	4	30	Самост.
2	2	2	2	3	2	2	15	2	2	2	1	2	2	2	2	15	Індив.
							5									5	

Заочна форма навчання

Практичні заняття																	Σ 100
Змістовий модуль №1								Змістовий модуль №2								Практ.	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	Σ	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15		
	15				15		30		15				15			30	Самост.
	7				8		15		7				8			15	Індив.
							5									5	

Практичні заняття																	Σ 100
Змістовий модуль №1								Змістовий модуль №2								Практ.	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	Σ	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15		
	15				15		30		10		10		10			30	Самост.
	7				8		15		5		5		5			15	Індив.
							5									5	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Методичне забезпечення

1. Долинська Л. В., Основи психодіагностики / Л. В. Долинська, О. Б. Мельничук,
2. С. І. Ісаєвич. — К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2002. — 56 с.

Базова література

1. Бурлачук Л.Ф. Психодіагностика личности / Л.Ф. Бурлачук. – К.: Здоровья, 1989. – С. 6–11.
2. Бурлачук Л.Ф. Психодіагностика (психодіагностический инструментарий и его применение в условиях социальных служб) /Л.Бурлачук, Е.Савченко. – К.:1985. – 100 с.
3. Бурлачук Л. Ф. Словарь-справочник по психологической диагностике / Л. Ф. Бурлачук, С. М. Морозов. — К. : Наукова думка., 1989. — 200 с.
4. Волков И.П. Социометрические методы в социально-психологических исследованиях / И.П. Волков.– Л.: 1970. – 88 с.
5. Галян І.М. Психодіагностика: навч. Посіб. / І.М.Галян.,- К.: Академвидав, 2009.- 464 с.
6. Дюк В.А. Компьютерная психодіагностика /В.А Дюк. – СПб., 1994. – 364 с.
7. Ерофеев А.К. ЭВМ в психодіагностике в высшей школе./ А.К. Ерофеев– М., 1987. – 131 с.
8. Карпенко Н.В. Психодіагностика психічного розвитку в роботі педагога(вчителя, вихователя): Навч. Посіб. / Карпенко Н.В. - К.: Каравела, 2008.-192с.
9. Общая психодіагностика/ Под ред. А.А. Бодалева и В.В. Столина. – М., 1988. – С. 8–10.
- 10.Психологическая диагностика: Учеб пособие/ К.М.Гуревич, М.К. Акимова и др.; Ред.-сост. Е.М. Борисова. – Витебск, 1993. – 324 с.
- 11.Психологическая диагностика: Ученик для вузов/ под ред. М.К. Акимовой, К.М.Гурвича.- СПб.: Питер, 2005.- 652с.
- 12.Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии / Е.В. Сидоренко – СПб.: ООО “Речь”, 2000. – 350 с.
- 13.Социально-психологические методы практической работы в коллективе: диагностика и воздействие/ Отв. ред. Я.Л. Журавлев, В.А. Хащенко. – М., 1990. – 205 с.
- 14.Суходольский Т.В. Основы математической статистики для психологов / Суходольский Т.В. – М., 1982. – 428 с.
- 15.Шевандрин Н.И. Применение методов психодіагностики в педагогической практике / Н.И. Шевандрин. – Ростов-на-Дону, 1985. – 420 с.

Допоміжна

1. Практикум по общей и экспериментальной психологии/ В.Д. Белин, В.К. Гайда, В.А. Ганзен и др.; Под общ. ред. А.А. Крылова. – Л., 1987. – С. 6–9.
2. Практикум по психодиагностике: Конкретные психодиагностическая методика. – М., 1989. – 176 с.
3. Психологу для роботи. Психодіагностичні методики: збірник / уклад.: М.В. Лемак, В.Ю. Петрищев.- Ужгород: Видавництво Олександри Гаркуші, 2011.- 616с.
4. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: Уч.пос.: в 2 кн. / Рогов Е.И. - М. Изд-во Владос-ПРЕСС, 2002. – 522 с.
5. Практическая психология в тестах, или Как научиться понищать себя и других // сост. Римская Р., Римский С. – М.: АСТ-ПРЕСС, 2001 – 376с.
6. Райгородский Д.Я. Практическая психодіагностика. Методики и тесты. Уч.пос. – Самара: Изд-во Дом «БАХРАХ-М», 2001.- 672с.
7. Практикум по возрастной психологии: Уч.пос.// Под ред. Л.А. Гогловой, Е.Ф. Рыбалко – СПб.: Речь, 688с.
8. Готовність до навчання \\ ж-л Психологічний інструментарій – К.: Главник, липень, 2003.
9. Адаптація до школи \\ ж-л Психологічний інструментарій – К.: Главник, серпень, 2003.
10. Інтелектуальні здібності дитини \\ ж-л Психологічний інструментарій – К.: Главник, вересень, 2003.
11. Розвиток пізнавальних процесів \\ ж-л Психологічний інструментарій – К.: Главник, жовтень, 2003.
12. Психологічна діагностика мислення, інтелекту, креативності дитини \\ ж-л Психологічний інструментарій – К.: Главник, листопад, 2003.
13. Емоційний розвиток дитини \\ ж-л Психологічний інструментарій – К.: Главник, січень, 2004.
14. Готовність дитини до школи \\ ж-л Психологічний інструментарій – К.: Главник, лютий, 2004.
15. Увага дитини \\ ж-л Психологічний інструментарій – К.: Главник, квітень, 2004.
16. Пам'ять дитини \\ ж-л Психологічний інструментарій – К.: Главник, травень, 2004.
17. Мислення дитини \\ ж-л Психологічний інструментарій – К.: Главник, червень, 2004.
18. Самооцінка учня \\ ж-л Психологічний інструментарій – К.: Главник, липень, 2004.
19. Мотивація та саморегуляція учня \\ ж-л Психологічний інструментарій – К.: Главник, серпень, 2004.
20. Професійні здібності учня \\ ж-л Психологічний інструментарій – К.: Главник, вересень, 2004.
21. Розумові здібності дитини \\ ж-л Психологічний інструментарій – К.: Главник, листопад, 2004.

22. Психологічний клімат колективу // ж-л Психологічний інструментарій – К.: Главник, грудень, 2004.

Інтернет-ресурси

<http://www.psycholga.ru>

<http://psylab.info>